

Výskyt a hnízdění ptáků na rybnících mezi Bohuslavicemi a Dolním Benešovem v letech 1994–1998

Observation and breeding of birds on ponds near Bohuslavice and Dolní Benešov in 1994–1998

Mgr. Radim Kočvara

Omitologická laboratoř PFF UP, tř. Svobody 26, 771 46 Olomouc, email: burunduk@seznam.cz

Úvod

V letech 1994–1998 jsem v průběhu celého roku navštěvoval rybníky mezi Bohuslavicemi a Dolním Benešovem s cílem co nejlépe prozkoumat toto území z hlediska výskytu a hnízdění ptáků. Rybníky se nalézají v okrese Opava na katastru města Dolní Benešov a obce Bohuslavice ve čtverci 6074, souřadnice jsou 18° 06' v. d. a 49° 56' s. š. Nadmořská výška se pohybuje mezi 226–244 m n. m. Rozloha celého území je 70 ha. Hranice lokality jsou patrné z obr. č. 1.

Jádro lokality tvoří soustava šesti rybníků, které ze západní strany obtéká potok Opusta. Směrem od jihu je to rybník Přehyně (5 ha), uprostřed s malým ostrůvkem porostlým keři. Následuje rybník Bezedno (5 ha), v jehož západní části se rovněž nalézá malý ostrůvek, na východě je rybník zčásti zarostlý orobincem (*Typha* sp.). V blízkosti dalšího rybníka, Rakovec (6,5 ha), se v severovýchodní části nalézá silně podmáčený porost sítiny (*Juncus* sp.). V severní části rybníka je situován ostrov hustě porostlý vysokými stromy. Největší z rybníků je Bobrov (9,7 ha), který má volnou vodní hladinu bez vegetace, stejně jako další rybník, Chobot (4,2 ha). Následuje malý smíšený lesní porost a poslední z rybníků, Lihovarský (2,7 ha), se dvěma ostrovy částečně zarostlými keři.

Rybníky jsou hospodářsky využívány k chovu ryb a jsou nepravidelně vypouštěny, zejména v jarních a podzimních měsících. Převažuje volná vodní hladina, porosty rákosu obecného (*Phragmites australis*) se vyskytují řídké ve výše jmenovaných rybnících, místy vytvářejí rozsáhlejší porosty mezi rybníky a okolními polními monokulturami, největší porost rákosin se nalézá mezi rybníky Přehyně a Bezedno. Větší lesní porosty se nalézají mezi rybníky Přehyně a Bezedno, kde převažují vrby (*Salix* spp.) a vedle rybníku Rakovec, kde se nalézá smíšený porost s převahou dubů (*Quercus* spp.), břízy bělokoré (*Betula pendula*) a smrku ztepilého (*Picea abies*). Převážná část hrází je porostlá zejména olší lepkavou (*Alnus glutinosa*) a lípou srdčitou (*Tilia cordata*). Rozloha všech lesních a křovinatých porostů je 30 ha. V okolí celé zkoumané lokality se nalézají polní monokultury.

Sledovaným územím prochází železnice vedoucí z Opavy do Hlučína mezi rybníky Přehyně a Bezedno, silnice vedoucí mezi Bobrovem a Chobotem z Dolního Benešova do Bohuslavic a cesta procházející kolem Lihovarského rybníka z Bohuslavic ke statku Moravec.

Metodika

Ptáci byli sledováni v průběhu celého roku, byla provedena vždy minimálně jedna návštěva v měsíci. Lokalita byla navštěvována v průběhu celého dne, nejčastěji v dopoledních, během hnízdní sezóny i ve večerních a nočních hodinách. Za hnízdicí byly v případě vodních ptáků považovány ty druhy, u kterých bylo nalezeno hnízdo, případně byla pozorována mláďata v prachovém šatě. Ostatní druhy byly za hnízdicí považovány v případě, že jejich chování odpovídalo kategorii hnízdního výskytu C, stupně 4–9 nebo D (Šťastný et al. 1996). Vycházím zejména z vlastních pozorování, v případě pozorování vzácnějších druhů a některých doplňujících údajů (první a poslední pozorování v roce apod.) uvádím také jednotlivá pozorování od jiných autorů (u každého takového pozorování je vždy uvedeno jméno autora).

Výsledky

V následujícím přehledu jsou uvedeny všechny zjištěné druhy ptáků s dobou výskytu a kategorií hnízdního výskytu. V případě tažných druhů je rovněž uvedeno datum přiletu a odletu. Vzhledem k častým návštěvám v průběhu hnízdní sezóny uvádím u některých druhů jejich denzitu (d), pokud se domnívám, že další jedinci nemohli uniknout mé pozornosti. V tomto případě je hnízdní hustota přepočtena na 10 ha rozlohy biotopu, ve kterém daný druh hnízdil. V případě vodních ptáků na rozlohu rybníků (dR), u druhů vázaných na lesní prostředí na rozlohu lesních porostů (dL). U vodních ptáků je však nutno vzít v úvahu, že denzity u většiny druhů jsou ve většině případů vypočteny na základě pozorování samic vodících mláďata v prachovém šatě, případná neúspěšná hnízdění tak nemusela být vůbec zaregistrována. Údaje o hnízdních hustotách těchto druhů je tedy nutno chápat jako minimální hodnoty.

Přehled zjištěných druhů

potápka malá (*Tachybaptus ruficollis*) D12

Pozorována v období 31. 3. 1994 (Rakovec, 1 ex., P. Vondráček) až 24. 10. 1994 (Rakovec, 1 ex., P. Vondráček) v počtu 1–6 jedinců (25. 9. 1998, samice s 5 pull. na rybníku Bezedno). Hnízdění zaznamenáno pouze v roce 1998, kdy hnízdil jeden pár právě na rybníce Bezedno (dR=2).

potápka roháč (*Podiceps cristatus*) D16

Pozorována mezi 13. 3. 1998 (Rakovec, 1 ex.) a 24. 10. 1994 (Chobot, 1 ex., P. Vondráček) v počtu 1–30 ex. (2. 8. 1994, Rakovec, 30 ex.). V roce 1998 hnízdilo na zdejších rybnících devět párů (dR=2,7). Na

Bobrovu šest (dR=6,2) a na Bezednu (dR=2), Rakovci (dR=1,5) a Chobotu (dR=2,4) po jednom páru. Velmi zajímavé je pozorování z 25. 9. 1998, kdy bylo na Bezednu kromě jednoho dospělého a dvou odrostlých ptáků (1K) pozorováno mládě v prachovém šatě přibližně týden staré. Toto pozorování patří k nejpozdějším důkazům hnízdění v České republice (Hudec et al. 1994).

potápka rudokrká (*Podiceps griseogenus*)

Celkem zastížena třikrát, vždy na rybníce Bobrov. 15. 8. a 29. 8. 1996, 1 ex., 27. 4. 1997, 1 ex. (spolu s P. Vondráčkem).

potápka černokrká (*Podiceps nigricollis*)

Patrně v důsledku absence rozsáhlejších rákosových porostů pozorována vzácně. Zaznamenána pouze třikrát, nehnízdí. 21. 4. 1998, Přehyně, 1 ex., 13. 9. 1997, Přehyně, 12 ex. a 23. 9. 1995, Chobot, 3 ex. (P. Vondráček).

kormorán velký (*Phalacrocorax carbo*)

Pozorován jen jednou, 4. 9. 1997, Rakovec, 1 ex.

bukač velký (*Botaurus stellaris*)

Zastížena jen jednou, 11. 8. 1996, Přehyně, 1 ex. (V. Baday).

volavka stříbřitá (*Egretta garzetta*)

Pozorována jen jednou, 18. 8. 1995, Rakovec, 1 ex. na kmeni ve vodě. Po chvíli pozorování odlétla západním směrem.

volavka popelavá (*Ardea cinerea*)

Vyskytuje se velice často, zaznamenána téměř při každé návštěvě během celého roku s výjimkou prosince. Pozorována v počtu 1–61 ex. 17. 9. 1995, Rakovec, 61 ex.

čáp černý (*Ciconia nigra*)

Zastížena celkem třikrát. 20. 4. 1994, Lihovarský rybník, mladý jedinec, 29. 4. 1995, Přehyně, 1 ex. (P. Vondráček) a 11. 5. 1995, Bezedno, 1 ex.

čáp bílý (*Ciconia ciconia*)

Celkem pozorován šestkrát mezi 27. 4. 1997 (Přehyně, 1 ex.) a 21. 10. 1995 (Rakovec, 2 ex.). Zajímavé je pozorování z 20. 8. 1998, kdy bylo při přeletu nad Chobotem pozorováno ve značné výšce 50 ex. táhnoucích jižním směrem. Hnízdí v Dolním Benešově u rybníka Nezmar.

labuť velká (*Cygnus olor*) D16

Pozorována běžně v období 6. 3. 1997 (Bobrov, 5 ex.) až 14. 11. 1998 (Přehyně, 1 ex.) v počtu 1–5 jedinců. Hnízdění zjištěno pouze v roce 1997 na Přehyni, kde hnízdil jeden pár (dR=2).

husa velká (*Anser anser*)

Zastížena jednou, 31. 3. 1998, 1 ex. na Chobotu.

hvízdák euroasijský (*Anas penelope*)

Pozorován jen jednou, 6. 4. 1998, 2 samci na Bobrovu.

kopřivka obecná (*Anas strepera*) D12

Vyskytuje se hojně, pozorována v období 13. 3. 1998 (Přehyně, 3/2 ex.) až 26. 10. 1995 (Bezedno, 2 ex.) v počtu 1–72 ex. (31. 3. 1998, Přehyně, Bezedno a Bobrov, 36 párů). V roce 1994 zaznamenáno hnízdění jednoho páru na Přehyni (dR=2) a Chobotu (dR=2,4), v roce 1995 na Přehyni (dR=2) a Bezednu (dR=2), v roce 1997 na Rakovci (dR=1,5) a Lihovarském rybníku (dR=3,7) a v roce 1998 na Přehyni (dR=2). Celková denzita se tak pohybovala v rozmezí 0,3–0,6 párů na plochu všech rybníků.

čírka obecná (*Anas crecca*)

Pozorována šestkrát mezi 25. 3. 1998 (Bobrov, 7 ex.) a 4. 11. 1997 (Bezedno, 5 ex.) v počtu 1–7 ex. Nehnízdí.

kachna divoká (*Anas platyrhynchos*) D12

Pozorována v průběhu celého roku kromě prosince a ledna v počtu 1–140 ex. 8. 8. 1997, Přehyně, 140 ex. V roce 1997 zaznamenáno hnízdění jednoho páru na Bezednu (dR=2) a dvou párů na Přehyni (dR=4). V roce 1998 hnízdily tři páry na Přehyni (dR=6) a jeden na Chobotu (dR=2,4) a Rakovci (dR=1,5). Celková denzita se tak pohybuje v rozmezí 0,9–1,5 párů na plochu všech rybníků.

ostralka štíhlá (*Anas acuta*)

Pozorována jen jednou, 25. 3. 1998, Bobrov, 1 ex.

čírka modrá (*Anas querquedula*) C3

Celkem 21 pozorování v období 31. 3. 1998 (Bobrov, 9/2 ex.) až 15. 8. 1996 (Přehyně, Bezedno, 45 ex.) v počtu 1–45 ex. Pozorována i v průběhu května a června, hnízdění tak není vyloučeno, nebylo však prokázáno.

lžičák pestrý (*Anas clypeata*) C3

Zaznamenán celkem ve 14 případech v období 31. 3. 1998 (Bobrov, 8 párů) až 15. 8. 1996 (Bezedno, 1 samec) v počtu 1–23 ex. 6. 4. 1998, Bobrov, 6 párů a 9/2 ex. V roce 1997 se na rybnících zdržoval pár v průběhu celé hnízdní sezóny, žádné projevy hnízdění však nebyly pozorovány.

polák velký (*Aythya ferina*) D12

Pozorován běžně mezi 25. 3. 1998 (Bobrov, 10/2 ex.) a 4. 11. 1997 (18. 10. až 4. 11., Bobrov, samice spolu se samcem *A. fuligula*) v počtu 1–70 ex. (2. 8. 1994, Rakovec, 70 ex.). Hnízdění zjištěno v roce 1994, jeden pár na Chobotu (dR=2,4). V roce 1995 jeden pár na Přehyni (dR=2), v roce 1996 jeden pár na

Bobrovu (dR=1). V roce 1998 hnízdil jeden pár na Rakovci (dR=1,5), Chobotu (dR=2,4) a Lihovarském rybníce (dR=3,7). Celková denzita se tak pohybuje v rozmezí 0,3–0,9 párů na plochu všech rybníků.

polák malý (*Aythya nyroca*)

Zastižen pouze třikrát na Přehyni v roce 1996. 15. 8., 4 ex., 29. 8., 1 ex. a 14. 9., 1 ex. **polák chocholáčka** (*Aythya fuligula*) D12

Pozorován běžně v období 23. 2. 1998 (Bobrov, 4 samci) až 11. 11. 1995 (Bezedno, 2 ex.) v počtu 1–91 ex. 18. 8. 1995, Přehyně, 91 ex. V roce 1994 a 1995 hnízdil jeden pár na Přehyni (dR=2). V roce 1996 zjištěno hnízdění jednoho páru na Bobrovu (dR=1), v roce 1997 a 1998 jeden pár na Chobotu (dR=2,4). Celková denzita činí 0,3 párů na plochu všech rybníků.

hohol severní (*Bucephala clangula*)

Zastižen jen jednou, 6. 3. 1997, Bezedno, 1 samec.

moták pochop (*Circus aeruginosus*) D14

Pozorován v období 6. 4. 1998 (Přehyně, 1 samec) až 18. 8. 1995 (Bezedno, 1 samec) v počtu 1–9 ex. (24. 4. 1998, v celé soustavě rybníků, 3 samci a 3 páry). V roce 1998 hnízdily v rybniční soustavě celkem čtyři páry (v blízkosti rybníka Přehyně, Rakovec, Bobrov a Chobot). Denzitu je obtížné stanovit, neboť hnízda nebyla nalezena a některé páry pravděpodobně hnízdily na okraji okolních polí.

jestřáb lesní (*Accipiter gentilis*)

Pozorován dvakrát, 29. 4. 1995, 1 ex u Rakovce a 8. 1. 1998, 1 ex u Chobota.

krahujec obecný (*Accipiter nisus*)

Zastižen jen jednou, 18. 10. 1997, 1 ex. u Bobrova.

káně lesní (*Buteo buteo*) D15

Pozorována celoročně v počtu 1–9 ex. 14. 11. 1998, 9 ex. krouží nad Chobotem. V roce 1995 zjištěno hnízdění v lesíku u Bobrova (11. 5. hnízdo s 3 vejci, dL=0,3).

káně rousná (*Buteo lagopus*)

Zastižena jednou, 6. 1. 1995 pozorování dva jedinci v blízkosti rybníků.

orlovec říční (*Pandion haliaetus*)

Zastižen jednou, 25. 9. 1998 pozorován 1 ex. při lovu nad Rakovcem.

poštolka obecná (*Falco tinnunculus*) D16

Pozorována celoročně v počtu 1–3 ex. 29. 7. 1995, 3 ex. u Bobrova. V roce 1994 zjištěno hnízdění v budově v těsné blízkosti Lihovarského rybníka, 8. 6. pár spolu s 6 pull.

koroptev polní (*Perdix perdix*) C3

Zjištěna celkem dvakrát v roce 1995 v blízkosti Bezedna, 7. 3. tokající samce, 29. 4. pár. Pravděpodobně zde hnízdil jeden pár.

křepelka obecná (*Coturnix coturnix*) C4

V roce 1997 a 1998 na polí v těsné blízkosti Rakovce opakovaně toká samec, pravděpodobně zde hnízdil jeden pár.

bažant obecný (*Phasianus colchicus*) C3

Vyskytuje se celoročně v počtu 1–15 ex. (6. 1. 1995, celkem 15 ex.). Hnízdění nebylo zjištěno, je však velmi pravděpodobné.

chřástal vodní (*Rallus aquaticus*)

Zastižen jen jednou, 29. 4. 1995, 2 ex. na Přehyni. Pravděpodobně nehnízdí, nikdy nebyl pozorován později, ačkoli byla lokalita navštěvována i ve večerních a nočních hodinách, případné zahnízdění však není vyloučeno.

chřástal polní (*Crex crex*) C4

Poprvé zastižen až v roce 1998 (3. 6. tokající samec), kdy pravděpodobně hnízdil jeden pár v okolí Rakovce.

slípka zelenonohá (*Gallinula chloropus*) D12

Pozorována v období 2. 6. 1998 (Přehyně, samice s mládětem) až 25. 9. 1998 (Bezedno, 1 ex.) v počtu 1–27 ex. na všech rybnících. 15. 8. 1996, Přehyně, celkem 27 ex. Hnízdění prokázáno v roce 1998 na Přehyni (dR=2), kde hnízdil jeden pár.

lyska černá (*Fulica atra*) D15

Pozorována v období 7. 3. 1995 (Bezedno, 2 ex.) až 23. 9. 1995 (Přehyně, 15 ex.) v počtu 1–80 ex. 2. 8. 1994, Rakovec, 80 ex. V roce 1994 a 1995 zjištěno hnízdění jednoho páru na Rakovci (dR=1,5), v roce 1996 a 1997 jeden pár na Přehyni (dR=2), v roce 1998 po jednom páru na Přehyni a Bobrovu (dR=1). Celková denzita se tak pohybuje v rozmezí 0,3–0,6 párů na plochu všech rybníků.

kulík říční (*Charadrius dubius*) C7

Pozorován v období 31. 3. 1994 (Chobot, 6 ex.) až 8. 8. 1997 (Bezedno, 2 ex.) v počtu 1–25 ex. 29. 4. 1995, Přehyně, 25 ex. Pokus o hnízdění jednoho páru zaznamenán na vypuštěném rybníce Přehyně v roce 1996, rybník byl však záhy napuštěn a hnízdění tak bylo neúspěšné (dR=2). V roce 1998 hnízdil jeden pár na vypuštěném rybníce Bezedno (dR=2).

čejka chocholáta (*Vanellus vanellus*) D12

Zastižena mezi 6. 3. 1995 (Bobrov, 110 ex.) a 14. 11. 1998 (Bobrov, 6 ex.) v počtu 1–110 ex., na okolních polích až 650 ex. (11. 11. 1995). Hnízdí na okolních polích i v těsné blízkosti rybníků, v roce 1995

jeden pár u Rakovce, 1996 u Bobrova, 1998 celkem tři páry u Bobrova a Chobota. V roce 1998 hnízdil také jeden pár na vypuštěném rybníce Bezedno, kde byla 2. 6. pozorována 2 pull. (dR=2).

jespák šedý (*Calidris temminckii*)

Zastižen jen jednou, 18. 4. 1996, 2 ex. ve vypuštěném rybníce Přehyně.

jespák bojovný (*Philomachus pugnax*)

Pozorován jen jednou, 6. 4. 1998, 2 ex. ve vypuštěném rybníce Přehyně.

břehouš černoocasý (*Limosa limosa*)

Celkem zastižen šestkrát mezi 31. 3. 1994 (Přehyně, 3 ex., P. Vondráček) a 11. 5. 1995 (Přehyně, 2 ex.) v počtu 1–6 ex. 15. 4. 1995, Přehyně, 6 ex. Pozorován vždy ve vypuštěných rybnících Přehyně a Chobot.

vodouš tmavý (*Tringa erythropus*)

Zastižen jen jednou, 6. 5. 1995, 1 ex. na Přehyni (P. Vondráček).

vodouš rudonohý (*Tringa totanus*)

Často zastižen na jarním tahu, obzvláště pokud byly vypuštěné některé z rybníků. Pozorován mezi 31. 3. 1998 (Rakovce, 4 ex.) a 2. 6. 1998 (Bezedno, 1 ex.) v počtu 1–8 ex. 29. 4. 1995, Přehyně, 8 ex.

vodouš šedý (*Tringa nebularia*)

Zastižen celkem dvakrát, 27. 4. 1997, Přehyně, 6 ex. a 6. 4. 1998, Rakovce, 1 ex.

vodouš kropenatý (*Tringa ochropus*) C3

Pozorován často mezi 11. 2. 1995 (Bobrov, 1 ex.) a 27. 11. 1994 (Chobot, 5 ex., R. Glavatý) v počtu 1–8 ex. 15. 4. 1995, Přehyně, 8 ex. Vzhledem ke skutečnosti, že se vyskytuje často v průběhu hnízdní sezóny, je hnízdění pravděpodobné, nebylo však prokázáno.

vodouš bahenní (*Tringa glareola*)

Zastižen dvakrát, 15. 4. 1995, Přehyně, 1 ex. a 26. 10. 1995, Bobrov, 5 ex. (P. Vondráček).

pisík obecný (*Actitis hypoleucos*)

Nehnízdí, pozorován v období 15. 4. 1995 (Lihovarský rybník, 1 ex.) až 4. 9. 1997 (Chobot, 1 ex.) v počtu 1–3 ex. 13. 6. 1997, Chobot, 3 ex.

racek chechtavý (*Larus ridibundus*)

Hojně pozorován mezi 11. 2. 1995 (Bobrov, 1 ex.) a 27. 11. 1997 (Bobrov, 17 ex.) v počtu 1–400 ex. 2. 11. 1996, Přehyně, 400 ex. Nehnízdí.

racek bouřní (*Larus canus*)

Pozorován mezi 2. 11. 1996 (Přehyně, 17 ad. a 3 ex. 1K) a 23. 2. 1998 (Přehyně, 1 ex.) v počtu 1–30 ex. 8. 1. 1998, Chobot, 20 ex.

racek stříbřitý (*Larus argentatus*)

Pozorován jednou, 9. 6. 1996, celkem 5 ex. V případě dalšího pozorování z 2. 11. 1996, kdy byli pozorováni dva mladí jedinci (1K), není určení druhu jisté a mohlo se jednat o racka bělohavého (*L. cachinnans*).

rybák velkozobý (*Sterna caspia*)

Pozorován jednou, 25. 4. 1998, 1 ex. při přeletu nad rybníkem Přehyně (spolu s M. Šindel).

rybák obecný (*Sterna hirundo*) C7

Pozorován mezi 21. 4. 1998 (celkem 6 ex.) a 29. 7. 1995 (celkem 5 ex.) v počtu 1–6 ex. Často pozorován, aniž by hnízdil. Pravděpodobně hnízdil jeden pár na Rakovci (dR=1,5) v roce 1997, kde byli opakovaně pozorováni varující rodiče, mláďata však nebyla nalezena.

rybák černý (*Chlidonias niger*)

Zastižen dvakrát, 2. 5. 1996, 3 ex. na Bobrovu a 2. 5. 1996, 2 ex. na Chobotu.

holub hřivnáč (*Columba palumbus*) C4

Pozorován mezi 23. 2. 1998 (Přehyně, 1 ex.) a 23. 9. 1995 (Chobot, 1 ex.) v počtu 1–80 ex. 2. 4. 1995, 80 ex. u rybníka Rakovce. V okolí rybníků hnízdí minimálně jeden pár.

hrdlička zahradní (*Streptopelia decaocto*) C4

Pozorována mezi 19. 2. 1995 (Bezedno, 1 ex.) a 11. 11. 1995 (80 ex. u Lihovarského rybníka) v počtu 1–80 ex. Běžně hnízdí v těsném sousedství rybníků u Bohuslavic a Dolního Benešova.

hrdlička divoká (*Streptopelia turtur*) C4

Zastižena mezi 20. 4. 1994 (Lihovarský rybník, 1 ex.) a 18. 6. 1994 (Rakovce, 1 ex.) v počtu 1–2 ex. V lesních porostech mezi rybníky hnízdí minimálně jeden pár.

kukačka obecná (*Cuculus canorus*) C4

Běžně se vyskytuje v porostech v okolí rybníků, pozorována mezi 27. 4. 1994 a 18. 6. 1994 v počtu 1–2 ex.

sýček obecný (*Athene noctua*) D16

Pozorován jen jednou, 17. 9. 1995, 1 ex. u Lihovarského rybníka, v tomtéž roce bylo potvrzeno hnízdění jednoho páru na nedalekém statku Moravec (A. Czernik in verb).

puštíček obecný (*Strix aluco*) C3

Zastižen dvakrát v roce 1995, pár a tokající samec v lesíku u Rakovce, pravděpodobně zde hnízdil jeden pár (dL=0,3), v ostatních letech nebyl pozorován.

rorýs obecný (*Apus apus*)

Pozorován často při lovu potravy nad rybníky a při přeletech nad lokalitou mezi 11. 5. 1995 (Bezedno, 5 ex.) a 18. 6. 1994 (Rakovec, 10 ex.) v počtu 1–80 ex. 16. 6. 1998, Chobot, 80 ex.

ledňáček říční (*Alcedo atthis*)

Pozorován v průběhu celého roku kromě prosince, května a června v počtu 1–3 ex. 29. 4. 1995, Bezedno, 3 ex. Nehnízdí.

žluna šedá (*Picus canus*) C3

V roce 1995 pozorována v průběhu hnízdní sezóny v okolí Přehyně mezi 11. 3. (2 ex.) a 11. 5. (2 ex.), pravděpodobně zde hnízdil jeden pár (dL=0,3). Dále zastižena 8. 8. 1997, Přehyně, 1 ex.

žluna zelená (*Picus viridis*) B1

Méně početná než předchozí druh, zastižena pouze jednou, 5. 6. 1995, Bezedno, 1 ex. Hnízdění není vyloučeno.

datel černý (*Dryocopus martius*)

Pozorován pouze jednou, 18. 11. 1997, lesík u Bobrova, 1 ex.

strakapoud velký (*Dendrocopos major*) D16

Vyskytuje se běžně v průběhu celého roku v počtu 1–2 ex., na lokalitě hnízdí minimálně dva páry. 18. 6. 1994, obsazená dutina u Rakovce.

strakapoud malý (*Dendrocopos minor*) B1

Pozorován celkem čtyřikrát, 27. 11. 1994, 2 ex., 2. 4. 1995, 1 ex., 14. 9. 1996, 1 ex. a 16. 6. 1998, 1 ex. u Bobrova. Hnízdění není vyloučeno.

skřivan polní (*Alauda arvensis*) C4

Hnízdí v těsném okolí rybníků, pozorován v období 19. 2. 1995 (2 zpěv u Bobrova) a 5. 6. 1995 (1 zpěv u Bobrova) v počtu 1–3 ex. V okolí rybníků hnízdí minimálně tři páry.

břehule říční (*Riparia riparia*)

Pozorována pouze na tahu, a to 11. 5. 1995, 5 ex. na Bobrovu a 2. 6. 1998, 2 ex. na Rakovci. Nehnízdí.

vlaštovka obecná (*Hirundo rustica*)

Běžně se vyskytuje při lovu potravy nad rybníky, nehnízdí. Pozorována mezi 20. 4. 1994 (Lihovarský rybník, 1 ex.) a 25. 9. 1998 (Rakovec, 50 ex.) v počtu 1–50 ex.

jiříčka obecná (*Delichon urbica*)

Stejně jako předchozí druh, pozorována mezi 25. 4. 1995 (Lihovarský rybník, 15 ex.) a 25. 9. 1998 (Rakovec, 10 ex.) v počtu 1–20 ex. 11. 5. 1995, Bobrov, 20 ex.

konipas bílý (*Motacilla alba*) C4

Pozorován mezi 11. 3. 1995 (Bobrov, 32 ex.) a 2. 8. 1994 (Bobrov, 3 ex.) v počtu 1–32 ex. V okolí rybníků hnízdí minimálně jeden pár.

střízlík obecný (*Troglodytes troglodytes*) C4

Pozorován v průběhu celého roku, v okolí rybníků hnízdí minimálně dva páry.

pěvuška modrá (*Prunella modularis*) C4

Pozorována mezi 29. 4. 1995 (Bezedno, 1 zpěv) a 9. 6. 1996 (Bobrov, 1 zpěv). V okolí rybníků hnízdí minimálně dva páry.

červenka obecná (*Erithacus rubecula*) C4

Pozorována mezi 11. 2. 1995 (Rakovec, 1 ex.) a 19. 9. 1995 (Rakovec, 1 ex.). Běžně hnízdí.

slavík obecný (*Luscinia megarhynchos*) C4

Pozorován mezi 11. 5. 1995 (Bobrov, 3 zpěv) a 18. 6. 1994 (Rakovec, 1 ex.). V roce 1995, 1996 a 1997 hnízdil v okolí rybníků jeden pár (dL=0,3), v roce 1998 dva páry (dL=0,7).

rehek domácí (*Phoenicurus ochruros*) C4

Pozorován mezi 31. 3. 1998 (Chobot, 1 zpěv) a 13. 9. 1997 (Přehyně, 7 ex.) v počtu 1–7 ex. V roce 1998 hnízdil v okolí rybníků minimálně jeden pár.

bramborníček hnědý (*Saxicola rubetra*) B1

Pozorován jen jednou, 27. 4. 1994, 1 ex. u Rakovce (R. Glavatý).

bramborníček černohlavý (*Saxicola torquata*) D14

Pozorován jen jednou, 16. 6. 1998, pár s potravou u Lihovarského rybníka, pravděpodobně zde hnízdil jeden pár.

kos černý (*Turdus merula*) D15

Pozorován v průběhu celého roku v počtu 1–6 ex. 27. 4. 1996, 6 ex. u Rakovce. V okolí rybníků běžně hnízdí.

drozd kvíčala (*Turdus pilaris*) D12

Pozorován v XI, I, IV–VI v počtu 1–50 ex. 18. 11. 1996, Přehyně, 50 ex. V okolí rybníků hnízdí 1–2 páry. 18. 6. 1994, Přehyně, pár krmí čerstvě vyvedené mládě (R. Glavatý).

drozd zpěvný (*Turdus philomelos*) D12

Pozorován mezi 11. 3. 1995 (Přehyně, 1 zpěv) a 18. 6. 1994 (Rakovec, 1 ex.). V okolí rybníků běžně hnízdí.

cvrčilka zelená (*Locustella naevia*) C4

Pozorována mezi 11. 5. 1995 (Bobrov, 1 zpěv) a 13. 6. 1997 (Bobrov, 1 zpěv). V roce 1995, 1997 a 1998 hnízdil v okolí rybníků 1 pár (dL=0,3).

cvrčilka říční (*Locustella fluviatilis*) C4

Hojnější než předchozí druh, pozorována mezi 11. 5. 1995 (Bobrov, 3 zpěv) a 9. 6. 1996 (Bezedno, 1 zpěv). V roce 1998 hnízdilo v okolí rybníků šest párů (dL=2).

rákosník proužkovaný (*Acrocephalus schoenobaenus*) C4

Pozorován mezi 29. 4. 1995 (Rakovec, 1 zpěv) a 9. 6. 1996 (Bezedno, 1 zpěv). Na rybnících hnízdil minimálně jeden pár, v roce 1998 nezjištěn.

rákosník zpěvný (*Acrocephalus palustris*) C4

Nejhojnější z rákosníků, pozorován mezi 12. 5. 1997 (Chobot, 1 zpěv) a 16. 6. 1998 (Bobrov, 1 zpěv). V okolí rybníků hnízdí minimálně pět párů.

rákosník obecný (*Acrocephalus scirpaceus*) C4

Málo početný, pozorován jen v roce 1998, kde hnízdil minimálně jeden pár na Přehyni.

sedmihlásek hajní (*Hippolais icterina*) C4

Pozorován mezi 12. 5. 1997 (Bezedno, 1 zpěv) a 18. 6. 1994 (Přehyně, 1 zpěv). V okolí rybníků hnízdí minimálně dva páry.

pěnice pokřovní (*Sylvia curruca*) C4

Zjištěna pouze v roce 1995, kdy hnízdil jeden pár mezi Bezednem a Rakovcem (dL=0,3).

pěnice hnědokřídla (*Sylvia communis*) C4

Nepříliš početná, pozorována mezi 29. 4. 1995 (Rakovec, 2 zpěv) a 18. 6. 1994 (Rakovec, 2 zpěv). V okolí rybníků hnízdí minimálně dva páry.

pěnice slavíková (*Sylvia borin*) C4

Zjištěna pouze v roce 1998, kdy pravděpodobně hnízdil jeden pár u Přehyně (dL=0,3).

pěnice černohlavá (*Sylvia atricapilla*) D15

Pozorována mezi 6. 4. 1998 (Bezedno, 1 zpěv) a 18. 6. 1994 (Přehyně, 3 ex.). Běžně hnízdí v okolí všech rybníků.

budníček lesní (*Phylloscopus sibilatrix*)

Pozorován na tahu, 2. 5. 1996, Bezedno, 1 zpěv a 24. 4. 1998, Přehyně, 1 zpěv. Na lokalitě nehnízdí.

budníček menší (*Phylloscopus collybita*) D12

Pozorován mezi 31. 3. 1994 (Bobrov, 1 zpěv, P. Vondráček) a 23. 9. 1995 (Rakovec, 1 zpěv, P. Vondráček). Běžně hnízdí v okolí rybníků.

budníček větší (*Phylloscopus trochilus*) C4

Pozorován mezi 20. 4. 1994 (Lihovarský rybník, 2 zpěv) a 18. 6. 1994 (Rakovec, 1 zpěv). V okolí rybníků hnízdí minimálně dva páry.

králíček obecný (*Regulus regulus*) C4

Pozorován pouze v dubnu, pravděpodobně hnízdí v jehličnatém porostu u Rakovce a Lihovarského rybníka, kde byli pozorováni zpívající samci.

lejsek šedý (*Muscicapa striata*) B1

Pozorován pouze jednou, 29. 4. 1995, 2 ex. u Rakovce. Velmi pravděpodobně hnízdí v těsném okolí a uniká pozornosti.

lejsek bělokrký (*Ficedula albicollis*) D14

Pozorován mezi 24. 4. 1998 (Přehyně, 1 zpěv) a 9. 6. 1996 (Bobrov, 1 zpěv). V okolí rybníků hnízdí minimálně jeden pár.

mlynařík dlouhoocasý (*Aegithalos caudatus*)

Pozorován mezi 18. 11. 1996 (Bezedno, 1 ex.) a 2. 4. 1995 (Chobot, 4 ex.) v počtu 1–20 ex. 22. 1. 1995, Rakovec, 20 ex. Nehnízdí.

sýkora lužní (*Parus montanus*) B1

Pozorována mezi 18. 11. 1996 (Bezedno, 2 ex.) a 29. 4. 1995 (Rakovec, 1 ex.). Hnízdění není vyloučeno.

sýkora úhelničková (*Parus ater*) B1

Pozorována pouze v roce 1995, 29. 4., 2 ex. u Bezedna, hnízdění není vyloučeno.

sýkora modřínka (*Parus caeruleus*) C4

Pozorována celoročně v počtu 1–4 ex. 26. 12. 1997, Bobrov, 4 ex. Běžně hnízdí v okolí rybníků.

sýkora koňadra (*Parus major*) C4

Hojnější než předchozí druh, pozorována celoročně v počtu 1–15 ex. 18. 11. 1996, 15 ex. u Bezedna. Běžně hnízdí v okolí rybníků.

brhlík lesní (*Sitta europaea*) C9

Pozorován v průběhu celého roku, v okolí rybníků hnízdí minimálně dva páry.

šoupálek dlouhoprstý (*Certhia familiaris*) C4

Pozorován v I, II a IV. Pravděpodobně hnízdí v okolí rybníků minimálně dva páry.

moudivláček lužní (*Remiz pendulinus*) C4

Pozorován mezi 20. 4. 1994 (Lihovarský rybník, 2 ex.) a 9. 6. 1996 (Bobrov, 1 ex.). V roce 1996 pravděpodobně hnízdil u Bobrova jeden pár (dL=0,3).

žluva hajní (*Oriolus oriolus*) C4

Pozorována mezi 29. 4. 1995 (Rakovec, 1 zpěv) a 29. 7. 1995 (Chobot, 1 zpěv). V roce 1995 a 1998 hnízdily v okolí rybníků dva páry (dL=0,7).

ťuhýk obecný (*Lanius collurio*)

Pozorován jen jednou, 11. 5. 1995, samec u Bobrova. Nehnízdí.

ťuhýk šedý (*Lanius excubitor*)

Zastižen dvakrát, 11. 11. 1995, Bezedno, 2 ex. a 6. 1. 1995, Chobot, 1 ex.

sojka obecná (*Garrulus glandarius*)

Pozorována mezi 17. 9. 1995 (Lihovarský rybník, 1 ex.) a 21. 4. 1998 (Bezedno, 1 ex.). Na lokalitě nehnízdí.

straka obecná (*Pica pica*)

Pozorována mezi 18. 11. 1996 (Bezedno, 1 ex.) a 18. 6. 1994 (Přehyně, 1 ex.). Nehnízdí.

kavka obecná (*Corvus monedula*) a **havran polní** (*Corvus frugilegus*)

Oba druhy hojně pozorovány ve smíšených hejnech na okolních polích v zimních měsících.

vrána obecná šedá (*Corvus corone cornix*)

Zastižena čtyřikrát mezi 19. 2. 1995 (Přehyně, 2 ex.) a 6. 5. 1995 (Rakovec, 2 ex.). Nehnízdí.

krkavec velký (*Corvus corax*)

Pozorován šestkrát mezi 7. 3. 1995 (Bezedno, 1 ex.) a 11. 5. 1995 (Bobrov, 1 ex.) a 24. 10. 1994, 1 ex. u Chobota.

špaček obecný (*Sturnus vulgaris*) D16

Pozorován mezi 6. 3. 1997 (Bobrov, 20 ex.) a 23. 9. 1995 (Chobot, 2 ex.) v počtu 2–300 ex. 2. 8. 1994, Bobrov, 300 ex. V okolí rybníků běžně hnízdí.

vrabec polní (*Passer montanus*)

Pozorován mezi 22. 1. 1995 (Přehyně, 5 ex.) a 27. 11. 1994 (Přehyně, 5 ex.) v počtu 1–12 ex. 18. 6. 1994, 12 ex. u Přehyně. Na lokalitě nehnízdí.

pěnkava obecná (*Fringilla coelebs*) C7

Pozorována mezi 6. 1. 1995 (Přehyně, 2 ex.) a 27. 11. 1994 (Přehyně, 2 ex., R. Glavatý) v počtu 1–5 ex. 20. 4. 1994, Lihovarský rybník, 5 ex. Běžně hnízdí v okolí rybníků.

zvonohlík zahradní (*Serinus serinus*) C4

Pozorován mezi 20. 4. 1994 (Lihovarský rybník, 2 zpěv) a 18. 6. 1994 (Přehyně, 5 ex.). Běžně hnízdí v okolí rybníků minimálně tři páry.

zvonek zelený (*Carduelis chloris*) C4

Pozorován mezi 26. 12. 1997 (Bezedno, 1 ex.) a 18. 6. 1994 (Přehyně, 3 ex.). V blízkosti rybníků hnízdí minimálně jeden pár.

stehlík obecný (*Carduelis carduelis*) C4

Hojnější než předchozí druh, pozorován celoročně v počtu 1–44 ex. 6. 1. 1995, Přehyně, 44 ex. Běžně hnízdí v okolí rybníků minimálně tři páry.

čížek lesní (*Carduelis spinus*)

Pozorován mezi 18. 10. 1998 (Přehyně, 10 ex.) a 15. 4. 1995 (Bobrov, 20 ex.) v počtu 1–130 ex. 6. 1. 1995, Bezedno, 130 ex.

konopka obecná (*Carduelis cannabina*) C4

Pozorována mezi 11. 2. 1995 (Přehyně, 5 ex.) a 2. 8. 1994 (Bobrov, 15 ex.) v počtu 1–15 ex. V blízkosti rybníků hnízdí minimálně jeden pár.

čččetka zimní (*Carduelis flammea*)

Zastižena dvakrát, 27. 11. 1994, 13 ex. u Bobrova (R. Glavatý), 11. 11. 1995, 1 ex. u Bezedna.

hýl obecný (*Pyrrhula pyrrhula*)

Pozorován běžně mezi 1. 10. 1995 (Rakovec, 2 ex.) a 27. 4. 1994 (Přehyně, 1 ex., R. Glavatý) v počtu 1–6 ex. 22. 1. 1995, Bezedno, 6 ex.

dlask tlustozubý (*Coccothraustes coccothraustes*) C4

Pozorován pouze v květnu, pravděpodobně hnízdí v okolí rybníků minimálně jeden pár.

strnad obecný (*Emberiza citrinella*) C4

Pozorován v průběhu celého roku v počtu 1–60 ex. 22. 1. 1995, 60 ex. u Bobrova. Běžně hnízdí v okolí rybníků.

strnad rákosní (*Emberiza schoeniclus*) C4

Pozorována mezi 15. 4. 1995 (Chobot, 1 ex.) a 9. 6. 1996 (Bezedno, 1 zpěv). Hnízdí v blízkosti rybníků minimálně dva páry.

Závěr

V letech 1994–1998 bylo na rybnících mezi Bohuslavicemi a Dolním Benešovem zaznamenáno celkem 128 druhů ptáků. Z toho zde 44 druhů pravidelně hnízdí. U 16 druhů bylo hnízdění zjištěno nepravidelně. V případě dalších devíti druhů není hnízdění vyloučeno. Sedm druhů hnízdilo v blízkém okolí lokality a 31 druhů bylo zastiženo na tahu. Celkem 10 druhů se vyskytuje běžně po větší část roku aniž by hnízdilo a sedm druhů bylo zastiženo zejména v nehnízdícím období.

Za nejvhodnější lze považovat rybníky Přehyně, Rakovec a Bobrov, kde je alespoň z části vytvořený porost rákosin, což umožňuje hnízdění některým vodním druhům ptáků. K nejčastějším zjištěním patří hnízdění potápky roháče, u které patří denzita, při které hnízdila v roce 1998 na Bobrovu, k jednomu

z nejvyšších údajů uváděných v literatuře (Šťastný et al. 1996). Vhodné prostředí zde nalézá vodouš kroupenatý a čírka modrá, u kterých není hnízdění vyloučeno. K zajímavým zjištěním patří pozorování týdenního mláděte potápky roháče 25. 9. 1998 na Přehyni. Za cenná považují pozorování potápky rudokrké, volavky stříbřité, ostralky štíhlé, poláka malého a rybáka velkozobého. V okolí lokality pak bylo zjištěno hnízdění sýčka obecného.

Poděkování

Sepsání práce bylo podpořeno grantem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MSM 153100012). Rád bych poděkoval Dr. K. Weidingerovi za připomínky k textu a úpravě a P. Vondráčkovi a R. Glavatému za poskytnutí jejich pozorování, která přispěla ke zpřesnění výsledků.

Summary

In 1994–1998 author studied avifauna of ponds near Dolní Benešov and Bohuslavice during whole year. Totally 128 species of birds were observed, 44 of them were regular breeders. In 16 species were breeding occasionally and in other nine species breeding was possible. Additional seven species bred in locality surroundings, 31 species were observed on migration, 10 were observed throughout year but did not breed and seven species were visitors. As most valuable can be considered breeding of Great Crested Grebe (*Podiceps cristatus*) in high densities, notable is the late observation of young of this species (25. September was observed about one week old young). Probably bred Green Sandpiper (*Tringa ochropus*) and Garganey (*Anas querquedula*), rare species in this region. Worth are occasional observation of other very rare species like Red-necked Grebe (*Podiceps grisegena*), Little Egret (*Egretta garzetta*), Pintail (*Anas acuta*), Ferruginous Duck (*Aythya nyroca*) and Caspian Tern (*Sterna caspia*).

Literatura

Hudec K. et al. 1994. Fauna ČR a SR. Ptáci 1. Academia, Praha.
Šťastný K., Bejček V. & Hudec K. 1996: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 1985–1989. Nakladatelství a vydavatelství H&H, Jinočany.

Obr. 1. Hranice zkoumaného území.
Fig. 1. Boundary of research area.

